

ÖZEL GÜVENLİK KONULARINDAN OLAN UYUŞTURUCU MADDE BİLGİSİ İLE İLGİLİ SINAVLARDAKİ SORU DAĞILIMINA GÖRE ENAZ 2 SORU SORULMAKTADIR.

Özel Güvenlik Uyuşturucu Madde Bilgisi Konu Ders Özeti

Uyuşturucu maddelerin genel tanımı Belirli dozda alındığı zaman; Kullanıcının sinir sistemi üzerinde etki ederek, Akli, fiziki ve psikolojik dengesini bozan, alışkanlık ve bağımlılık yapabilen Fert ve toplum içerisinde iktisadi ve sosyal çöküntü meydana getiren, **Kanunların Kullanılmasını, Bulundurulmasını Ve Satışını yasakladığı** doğal, yarı sentetik veya sentetik maddelerin tamamına uyuşturucu madde denilmektedir.

UYUŞTURUCU MADDE BAĞIMLILIĞI

Ülkemizde de **Dünya Sağlık Örgütü (WHO)**'nün kullandığı terminoloji Uyuşturucu bağımlılığı yerine "**Madde Bağımlılığı**" terimi kullanılmaktadır.

MADDE BAĞIMLILIĞI : Kişinin kullandığı **maddeyi bırakmak istemesi** ve bu amaçla çeşitli çabalar içine **girmesine rağmen bırakamaması**, bırakma çabaları sırasında **yoksunluk belirtilerin ortaya çıkması**, zararlarını bilmesine rağmen kullanımına devam etmesi ve kullandığı maddenin zorunu devamlı artması durumudur.

MADDE BAĞIMLISININ GENEL BELİRTİLERİ

Kişilerin fizyolojik, psikolojik ve sosyal yaşantılarını olumsuz yönden etkileyen madde kullanımı ve madde bağımlısı kendini birçok belirtiyi ortaya koymaktadır. **Bu Belirtiler;**

1) Fiziksel Belirtiler

- Kol bölgelerinde mor ve siyah iğne yerleri,
- Aşırı kilo kaybı ve iştahsızlık,
- Gözaltlarında belirgin derecede morluk ve çöküklük,
- Kaşınıtı varmış gibi vücudu sık aralıklarla kaşıma eğilimi,

2) Psikolojik Belirtiler

- İlgi ve isteklerin sık değişiklik, Kararsızlığın ağır basması,
- İçine kapanık ve aşırı alınganlık,
- Herkesten kaçıp sürekli yalnız kalma isteği,
- Karamsar ve depresyon eğilimi bir karakter yapısı

3) Davranışsal Belirtiler

- Aile ve yakınlarından uzaklaşma,
- Çok sık aralıklarla arkadaş değiştirme,
- Yalan söylemesi ve hırsızlık yapmanın sürekli hale gelmesi,
- Maddi gelir ile gider arasındaki farkın büyük miktarda olması,

MADDE YOKSUNLUĞU:Madde bağımlısı olunan maddenin bulunamadığında, azaltıldığında veya bırakıldığında kişi üzerinde meydana gelen "**Fiziksel ve Ruhsal**" belirtilerin ortaya çıkması halidir.

TOLERANS: Aynı etkiyi elde etmek için, daha fazla miktarda madde alınmaya başlanmasına tolerans denir.Kullanılan madde miktarının giderek artırılmasıdır.

UYUŞTURUCU MADDELERİN ELDE EDİLİŞ KAYNAKLARINA GÖRE SINIFLANDIRILMASI

DOĞAL KAYNAKLI UYUŞTURUCULAR

Dişi HintKenevirinden elde edilenler	(reçine, toz, pres, sıvı)
Afyon (Haşhaş)'dan elde edilenler	(Afyon, morfin, eroin, kodein, metadon)

Koka ağacından elde edilenler	(Kokain, crack)
-------------------------------	-----------------

YAPAY (SENTETİK) KAYNAKLI UYUŞTURUCULAR

Uyarıcılar	(Amfetaminler)
Sakinleştiriciler	(Barbitüratlar, Trankilizanlar, Sedatifler)
Sentetikler	(Extacy, captagon, Methamfetamin, Lsd, Ghb, Pcp)
Uçucu Maddeler	(Tiner, Benzin, Yapıştırıcı maddeler, Gazlar,Solventler(Solventler;Endüstri üretim sektöründe yağ giderme, temizlik vb. kullanılır.

UYUŞTURUCU MADDELER YARATTIKLARI ETKİLERE GÖRE

1) MERKEZİ SİNİR SİSTEMİNİ YAVAŞLATANLAR

Afyon, Morfin, Eroin, Kodein, Metadon

Barbitüratlar, Trankilizanlar, Sedatifler

Uçucular;Bally, Uhu, Tiner, Benzin, Aseton, vs.

2) MERKEZİ SİNİR SİSTEMİNİ UYARANLAR

Koka bitkileri, Kokain, Amfetaminler, Extacy, Captagon, Crack, MDE, DOB, MDDB

3) MERKEZİ SİNİR SİSTEMİNİ BOZANLAR(HAYAL GÖSTERİCİ)

Hint Keneviri, Marihuana, Meskalin, Esrar (Toz, Sıvı, Pilaka esrar) LSD, PCP

OLARAK 3'E AYRILIR

Türkiye'de Sağlık bakanlığınca; Sentetik uyuşturucular için **KIRMIZI**, uyarıcılar için **YEŞİL** reçete sistemi uygulanmaktadır.

Ülkemizde Haşhaşın ekimi ve ürünün işlenmesi gibi konular Toprak Mahsulleri Ofisince (TMO) düzenlenir.

Sentetik uyuşturucuların özellikleri "**Laboratuvar ortamında**" üretilmesidir.

MERKEZİ SİNİR SİSTEMİNİ YAVAŞLATANLAR

AFYON;Haşhaş kozasının çentiklenmek (çizilmek) suretiyle akan süt gibi beyaz renkli usaresinden (özsü) elde edilmektedir.

Afyon Kullanımının Belirtileri; Mide bulantısı, Baş dönmesi, Kalp ve solunum yavaşlaması, Bilinç Kaybı, Vücut renginin solması, Sıkı ve ağır seyreden bağırsak rahatsızlıkları.

MORFİN :Afyonun kimyasal yollarla ayrılmasından elde edilen bir maddedir. Beyaz renksiz, kokusuz acı ve suda eriyen bir yapısı vardır. Tablet, kapsül veya sıvı hallerde bulunur. En yaygın kullanım Deri altına enjekte biçimidir. Genellikle 200 mg. Öldürücü doz olarak kabul edilir. Tedavide küçük dozlar halinde ağrı kesici ilaç olarak kullanılır

Morfinin Kullanımının Belirtileri; Aşırı uykusuzluk, Aşırı sinirlilik hali, Göz bebeklerinde küçülme, Ellerde gözle görülür titremeler, Hafızada zayıflama, Karar verme gücünde azalma.

EROİN; Morfinin yarı sentetik türevidir. Eroin morfin maddesinden üretilmektedir. **Baz morfinin Asetik Anhidrit ile birlikte ısıtılması ve diğer kimyasal işlemlerden sonra oluşur**

Genellikle ısıtılarak nefes yoluyla, soda veya limon suyunda çözüldükten sonra enjeksiyon yada burunla çekilerek alınır. Sigara gibi içilmesi sık kullanılan yöntemdir.

Eroin Kulanım belirtileri; Şiddetli kas ağrıları, Aşırı uykusuzluk, Kramplar, Sık ishal durumu, Gözlerde yaşarma ve burun akıntıları

KODEİN; Morfinden elde edilen bir maddedir. Beyaz kristal toz olarak, hap ve şurup formlarında bulunur.

En yaygın kullanım şekli ağız yolu ile gerçekleşir. Damara da enjekte edilir. **Alışkanlıkyapma derecesi azdır.** Alkol ile alındığında bulantı, baş dönmesi olur. Terleme gözlerde hassaslık yabancılaşma görülür.

BARBİTÜRATLAR: Merkezi sinir sistemini (kısa, orta ve uzun süreli) yavaşlatarak “**sakinleştirici**” özelliğe sahiptir. Damardan alındıktan sonra **bir dakika** içinde etkisini göstermektedir.

Kullanımının Belirtileri; Afyon kullanımı ile oluşan etkilerin birçoğu görülür. Alınmadığı zaman yoksunluk sendromları afyonunkinden çok daha güçlüdür.

TRANKİLİZANLAR: Uzun süre aşırı dozda alındığında **fiziksel bağımlılık oluşturan**bu madde ani kullanımlarda ölüm riski yaratabilmektedir.

Kullanım Belirtileri; Aşırı bitkinlik ve sürekli uyku hali, Deride oluşan egzamalar, Kan değerindeki anormallikler, Çoğu zaman yaşanan bilinç kaybı

SEDATİFLER:Barbitüratların tersine uyuşukluk halini ortadan kaldırır. Sürekli kullanımda hem **fizyolojik hem de psikolojik** bağımlılık yaratmaktadır.

METADON; Sentetik olarak **Afyondan üretilen** ve Özellikle **Eroin bağımlılığı tedavisinde** kullanılan ve eroin yoksunluğunun yarattığı **krizleri telafi etmek** için kullanılan bir uyuşturucu maddedir.

UÇUCU ÇÖZÜLÜLER; Endüstriyel alanda yaygın olarak kullanılmakta olan maddelerdir. Bu maddeler arasında yapıştırıcılar (bally, uhu vb.)Tiner, Benzin, **Aseton**gibi maddeler.(**Aseton**; Birçok organik maddeyi eritmekte kullanılan ve kolayca alev alan sıvı)

Kullanım Belirtileri; Akciğer, karaciğer ve böbrek rahatsızlıkları Beden hareketlerinde uyum bozukluğu, Dil dolaşmaları, Sürekli öksürük Burun kanamaları, Aşırı kilo kaybı

UÇUCU ÇÖZÜLÜLER; Endüstriyel alanda yaygın olarak kullanılmakta olan maddelerdir. Bu maddeler arasında yapıştırıcılar (bally, uhu vb.)Tiner, Benzin, **Aseton**gibi maddeler.(**Aseton**; Birçok organik maddeyi

eritmekte kullanılan ve kolayca alev alan sıvı)

Kullanım Belirtileri; Akciğer, karaciğer ve böbrek rahatsızlıkları Beden hareketlerinde uyum bozukluğu, Dil dolaşmaları, Sürekli öksürük Burun kanamaları, Aşırı kilo kaybı

MERKEZİ SİNİR SİSTEMİNİ UYARANLAR

Merkezi sinir sisteminin aktivitesini hızlandırır. Sentetik ve doğal olarak bulunur. Tabiatıta doğal olarak bulunan ve en çok bilinen çeşitleri “**Epinephrine**” ve “**Kafein**”dir.

KOKA BİTKİSİ; İki bin yıldan fazla süredir Güney Amerika'nın And Dağları bölgesinde yetiştirilmekte ve yaprakları ilk defa 1850 yılında **Kimyager Gaedecke** tarafından kristal hale getirilmiş ve “**Erythroxyline**” adı verilmiştir.

KOKAİN; Güney Amerika'da yetişen Koka ağacından elde edilir. Beyaz renkli ve toz şeklinde bir maddedir. Kokusuz ve kristalizedir. Genellikle şeker tozu yadaprokain (penicillin) ile karıştırılmaktadır.

Kullanımı; Buruna çekilerek kullanılır. Buharın içe çekilmesi, **sigara gibi sarılması** Veya vücuda enjekte edilmektedir.

AMFETAMİN; İlk kez 1887 yılında bulunan amfetamin sülfat, 1932 yılında **astım ve burun tıkanıklığı** tedavisinde kullanılmaya başlanmıştır. **Uyarıcı ve Zihin açıcı olarak bilinir.** Bu nedenle uzun yol sürücülere, gece vardiyalarında çalışanlar, öğrenciler tarafından yaygın olarak kullanılmaktadır. **Doping olarak sporcular** arasında kullanılması yaygınlaşmıştır. En yaygın olarak beyaz ve pembe **kristalize toz** biçiminde kullanılmaktadır.

Ülkemizde, bu tür ilaçlar eczanelerde **yeşil ve kırmızı reçete** ile satılmaktadır.

EXTACY; MDMA(Moda)olarak adlandırılır. Merkezi sinir sistemini hızlandıran ve genç nüfusu hedef alan sentetik uyuşturucu haptır. Beyaz, kahverengi, pembe ya da sarı tablet ve kapsüller şeklinde bulunur.

Kişide canlılık, hareketlilik, enerji artışı, karşı cinsle yakınlık, güven duygusu, algı değişiklikleri görülüyor.

CAPTAGON; Amfetamin grubuna üye, Sentetik bir uyuşturucudur. Amfetaminlere benzer özellik taşır. Etkin maddesi ve içerisinde ne olduğu tam olarak bilinmemektedir.

CRACK; Beyaz veya açık krem renkli ve kokusuz bir maddedir. Bağımlılık potansiyeli kokainden yüksektir. Bir iki kez denenmesi bağımlılık yapabilmektedir. Eroin ve kokainden **en az 3 kat daha** zararlıdır. Sigara şeklinde içimi sırasında çıkardığı çıtırtıya benzer seslerden dolayı “**Crack**” adı verilmiştir.

MDA: Hem amfetamine, hemde LCD'ye yakın bir maddedir.

MDE: Kullanıcıların keyif hali **çok kısa sürede depresyona** dönebilmektedir.

MBDB: 1986 yılında imal edilmiştir. Etkisi tam olarak bilinmemektedir.

DOB: Halüsinasyon etkileri görülmekte, MDA' ya göre yüz kat daha fazla.

MERKEZİ SİNİR SİSTEMİNİ BOZANLAR (HAYAL GÖSTERİCİLER)

Merkezi sinir istemini uyararak kişinin **ruhsal durumunun değişmesine** neden olan ve halüsinasyonlar meydana getiren maddelerdir.

MARIHUANA; Kenevir bitkisinin bir türüdür. Bitki kurutulmuş yaprakları ve çiçekleri tütün formuna getirilir. **Sigara gibi içilmek** suretiyle kullanılır. Yağ sever (lipofilik) özelliği ile anında vücuda ve hayati organlara dağılmakta ve **otuz gün** süreyle kalabilmektedir

HİNT KENEVİRİ; Tropik ve ılıman olan bütün bölgelerde yetişen narkotik bir maddedir. **Sigara şeklinde sarılarak içilir**. Yenilmek sureti ile de alındığını bilinmektedir.

MESKALİN; Ananas şekli ve büyüklüğünde, Peyote kaktüsünden elde edilmektedir. (Güney Amerikada yetişen dikensiz bitki), **Türkiye de yaygın bir kullanım alanı yoktur**. Tablet, kapsül ve sıvı halde bulunan bu maddenin güçlü ve acı bir tadı vardır.

PİLAKA ESRAR; **Haşhaş, Kenevir bitkisinin** narkotik madde açısından zengin olan salgısının toplanıp, kurutulmuş ve preslenmiş formudur. Genellikle Krema renginde olur. Türkiye’ de yaygın olarak **Sigara halindedarılarak içilir**. Kullanıcılar arasında yaygın olarak **“Jont”** adı verilir. Diğer maddelerin kullanımında **ilk basamak esrar** olmaktadır.

Dünyada ve Ülkemizde en çok tüketimi olan madde **“Esrar”dır**.

SIVI ESRAR; **Kenevir bitkisinin özü** olarak bilinir. Damıtma yoluyla elde edilir. Marihuana ve haşhaştan daha etkilidir.

LSD (LysergiçAcidDiethylamide); 1938 yılında **çavdar-mahmuzunun (mantarın) içinde** bulunan bir asitten imal edilmiştir. **Sentetik uyuşturucu** çeşitleri arasında **en çok kullanılan** türüdür. Önemli bir özelliği de, **deri vasıtasıyla emilmesidir**.

Kullanımı; Genellikle ağız yoluyla alınır. Damara enjekte edilerek kullanılır.

PCP (Phencyclidine); Veterinerlikte kullanılmak üzere üretilen ve anestezide kullanılan narkotik bir maddedir. 1967 yılından beri gizli ve kontrolsüz olarak laboratuvarlarda üretilmektedir

GÜNLÜK YAŞANTIDA ve “ARGODA” UYUŞTURUCU MADDELER PAZARLANIRKEN (Kendi Piyasasında Farklı İsimlerle Adlandırılır)

Eroin	Mal, beyaz, toz, beyaz kelebek, kireç, cevher, kız, beyaz peynir,
Esrar	Derman, ot, plaka, mühür, sarıkız, anten, sarma, paspal, gıya, gogo, gonca, kuru, sigara, cigaralık, patates, keçi, yeşil, kendir, elek altı, siyah Saddam, jelatin, sarı, kına, nane...
Kokain	Altın tozu, gök tozu, beyaz kız, neşe pudresi, şans tozu, kok, kokojamboo, kola, pırlanta, otoban, beyaz ten, pudra, toz şeker

Hap	Leblebi, roş, papık, roş ikilik, sarı bomba, roş onluk, aspirin
Extacy:	Ex, E, beyaz kumrular, soda, uçuş, kanat.
Kodein	Okul çocuđu,

TÜRKİYE'DE UYUŞTURUCU MADDE İLK YARDIM TEDAVİ MERKEZİ

- **AMATEM-Ankara (Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezi)** da, hizmet verilmektedir.
- Bunun yanında madde bağımlılığı tedavi hizmetleri **Üniversiteler ve Devlet Hastanelerinin Psikiyatri kliniklerinde** de verilmektedir.

MADDE BAĞIMLILIĞI İLE MÜCADELE

A) Bilgilendirme Yöntemi:

Madde kullanımının **etkili ve sonuçları** hakkında kişileri bilgilendirmek.

B) Caydırma Yöntemi:

Uyuşturucu kullanımına **bağlı risklerin** göz önüne serilmesi, İnsan bedeni ve psikolojisi için ne derece **tehlikeli olduğu** hedeflenir.

C) Etkili Eğitim Yöntemi:

Konunun uzmanlarınca toplantılar ve konferanslar verilme yöntemidir.

D) Lider Personelin Madde Kullanımına Karşı Önlemleri

1)Genel Yaklaşım Biçimleri;

Madde kullanımını onaylamadığınızı **örneklerle ve mantıklı açıklamalar** yapın. Yorum yapmaktan, utandırmaktan, kötü söz söylemekten kaçının. Dinlediğinizi hissettirin.

2)Öfkeli-Saldırgan Olan ve Madde Kullanan Kişinin, Personele Yaklaşımı;

Sakin ve telaşsız olun, Korkmayın ve korktuğunuzu belli etmeyin, Her türlü tedbiri almaktan çekinmeyin,